

1. Oletetaan, että bussi kulkee θ minuutin välein. Saavut paikalle satunnaisesti ja joudut odottamaan y minuuttia. Haluat estimoida parametrin θ ja asetat sille priorijakauman

$$p(\theta) = \begin{cases} \frac{1}{\theta^2}, & \text{kun } \theta > 1 \\ 0, & \text{muuten} \end{cases}$$

- a) Määritä θ :n posteriorijakauma.
- b) Määritä Bayes-estimaatit parametrille θ (moodi, odotusarvo ja mediaani). Laske lisäksi estimaattien arvot, kun $y = 7$.
- c) Simuloi posteriorijakaumaa ja määritä estimaatit BUGS:illa, kun $y = 7$ (Vihje: priorijakauma on erikoistapaus Pareto-jakaumasta).
2. Olkoon $y = (y_1, \dots, y_n)$ satunnaisotos tasajakaumasta $\text{Tas}(\theta - \frac{1}{2}, \theta + \frac{1}{2})$, missä $\theta \in (-\infty, \infty)$ on tuntematon.
- a) Muodosta uskottavuusfunktio θ :lle. Mikä on suurimman uskottavuuden estimaatti?
- b) Muodosta konjugaattinen priorijakauma.
- c) Määritä posteriorijakauma konjugaattisella priorijakaumalla.
3. Olkoot $Y_1, Y_2, \dots, Y_n$ riippumattomia havaintoja Poisson-jakaumasta, jonka odotusarvo θ on tuntematon.
- a) Mikä on θ :n uskottavuusfunktio?
- b) Muodosta konjugaattinen priorijakauma. Mistä jakaumasta on kysymys?
- c) Määritä posteriorijakauma konjugaattisella priorijakaumalla.
- d) Mikä on priorijakauman odotusarvo ja varianssi? Entä estimaattorin $\bar{Y} = \sum Y_i/n$ varianssin prioriodotusarvo $E[\text{Var}(\bar{Y}|\theta)] = \int_0^\infty p(\theta)\text{Var}(\bar{Y}|\theta)d\theta$? Osoita, että posteriorijakauman odotusarvo on priorijakauman odotusarvon ja otoskeskiarvon painotettu keskiarvo, missä painoina ovat priorijakauman varianssin ja $E[\text{Var}(\bar{Y}|\theta)]$:n käänteisluvut.
- e) Määritä Jeffreysin priorin θ :lle.
4. a) Osoita, että

$$p(y|\theta) = \frac{\theta^2}{\theta + 1}(y + 1)e^{-y\theta}, \quad y > 0,$$

on tiheysfunktio kullakin $\theta > 0$.

- b) Satunnaisotanta a-kohdan jakaumasta tuottaa havainnot $y_1, y_2, \dots, y_n$. Mikä on uskottavuusfunktio?
- c) Määritä konjugaattinen priorijakauma θ :lle (vakiokerrointa lukuun ottamatta).
- d) Määritä θ :n posteriorijakauma (vakiokerrointa lukuun ottamatta) käyttäen tätä priorijakaumaa ja vertaa sen muotoa priorijakaumaan.